

Subjektive helseplager blant ungdom

Ungdom med helseplager har en økt risiko for også å være mye plaget i tidlig voksen alder. Det trengs kunnskap om ressursfaktorer og belastningsfaktorer i de unges sosiale miljø som kan tenkes å påvirke utviklingen av slike plager.

PUBLISERT 2. oktober 2007

JØRN HETLAND



forsvarte 12. september 2006 sin avhandling *The nature of subjective health complaints in adolescence: Dimensionality, stability, and psychosocial predictors* for dr. psychol.-graden ved Universitetet i Bergen.

Til tross for at ungdom stort sett er sunne og friske, sliter også deler av den yngre befolkningen med ulike helseplager som påvirker deres livskvalitet. Eksempler på slike plager er hodepine, magesmerter, innsovningsproblemer og irritabilitet. Fra et forebyggende perspektiv er det en viktig problemstilling hvorvidt mønstre av plager en finner i den voksne befolkningen, allerede etableres tidlig i barne- og ungdomsårene. Når en skal utforme forebyggende tiltak, er det videre viktig med kunnskap om mulige ressursfaktorer og belastningsfaktorer i de unges sosiale miljø som kan tenkes å påvirke utviklingen av slike plager over tid. Avhandlingen baserer seg i stor grad på longitudinelle data hvor en følger de unge over en lengre tidsperiode, noe som gjør at man kan belyse de overnevnte problemstillingene på en bedre måte enn det som er mulig i tverrsnittsundersøkelser.

Avhandlingen omfatter tre empiriske arbeider hvor data fra til sammen tre spørreskjemaundersøkelser utført ved HEMIL-senteret ved Universitetet i Bergen er benyttet. Her belyses problemstillinger knyttet til underliggende mønstre i subjektive helseplager med vekt på kjønns- og aldersforskjeller, stabilitet i subjektive helseplager fra tenårene til tidlig voksen alder, samt mulige ressurs- og belastningsfaktorer i de unges sosiale omgivelser. Sentrale funn i avhandlingen er identifiseringen av en kroppslig og en psykologisk underliggende dimensjon i subjektive helseplager, og at det er forskjellige utviklingsmønstre av plager for gutter og jenter i løpet av ungdomsårene. Videre viser resultatene at de som er mye plaget tidlig i ungdomsårene har en økt risiko for også å være mye plaget i tidlig voksen alder, noe som bekrefter antakelsen om at plagemønstre i voksen alder kan etableres allerede tidlig i ungdomsårene.

Avhandlingen viser i tillegg at det å få støtte fra andre elever og lærere henger sammen med det å ha lavere nivå av subjektive helseplager, mens det å bli utsatt for mobbing over tid henger sammen med en sterkere utvikling av plager i ungdomsårene. Dette viser at økt sosial støtte og redusert mobbing er viktige faktorer når en skal utforme forebyggende tiltak i skolen med tanke på å begrense plager i den yngre befolkningen

Kontakt Joern.Hetland@iuh.uib.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 44, nummer 10, 2007, side